

**ЖУРНАЛ «ЛЕМКІВЩИНА»:
ІДЕЙНІ ЗАСАДИ, РУБРИКАЦІЯ, ПРОБЛЕМАТИКА**

У статті досліджено інституційний феномен журналу «Лемківщина» і з'ясовано ідейні засади видання, особливості його рубрикації та змістового наповнення. Встановлено, що постійними складовими часопису були «Культура і мистецтво», «Народні традиції», «Спогади», «З життя організації», «Бюлетень Світової федерації українських лемківських об'єднань». Доведено, що, виконуючи важливі просвітні й інформаційні функції, це видання трансливало своїм читачам пам'ять про втрачену батьківщину, разом із тим наголошуючи на її органічній єдності з усіма українськими етнічними землями. Підсумовано, що журнал став свідченням виходу діаспорного лемкознавства на академічний рівень вивчення цієї етнічної спільноти, адже його редактори значну увагу приділяли картографічним, джерельним та аналітичним матеріалам, котрі сформували необхідне підґрунтя для всебічного осмислення лемківського феномену у його матеріальному, духовному та цивілізаційному проявах.

Ключові слова: «Лемківщина», Орест Питляр, лемкознавство, депортації, українська діаспора, історія, культура.

Провідне значення наукової періодики у процесі становлення та розвитку будь-якої академічної галузі є загально визнаним. Адже у процесі утвердження дослідних традицій саме періодичні видання відіграють роль вагомого інституційного фактору, котрий у більшості випадків передуює появі різномірних наукових товариств як інституцій у звичайному значенні цього слова. Особливої вагомості періодичні видання набувають при спеціалізації дослідного поля етнографічних студій, коли поява тієї чи іншої галузі маркується саме моментом постановня присвяченого їй друкованого органу. Яскравим прикладом згаданих процесів є інституціалізація лемкознавства як міждисциплінарного напрямку. Саме лемкознавчі періодичні видання стали провісниками становлення нового дослідного поля та утвердили традицію вивчення історії та культури лемків у наукознавстві ХХ ст. При цьому, на жаль, цей аспект і по сьогодні не зустрів належної до його значущості уваги з боку лемкознавців. Привертаючи увагу колег до потреби вивчення згаданої періодики, продемонструємо вагомість такого аналізу на прикладі журналу «Лемківщина» – провідної трибуни діаспорного лемкознавства.

Безперечно, журнал «Лемківщина» тривалий час перебуває у полі зору дослідників русинського субетносу. Покликання на опубліковані в ньому матеріали чи згадки про нього містяться у багатьох працях сучасних лемкознавців. Разом із тим, на сьогодні відсутній самостійний аналіз цього видання як інституційного феномену. Цим і зумовлена актуальність нашого дослідження. При цьому ми сфокусуємося на діаспорному періоді існування журналу, коли він виконував не лише вагомий науковий, але й популяризаційно-просвітній ідейний функції.

«Лемківщина» – україномовний журнал, котрий від 1979 р. щокварталу виходив у Нью-Йорку. Видавцем журналу була міжнародна Фондація дослідження Лемківщини за фінансової та організаційної підтримки Світової федерації лемків, Організації оборони Лемківщини та Об'єднання лемків Канади. За випуск журналу відповідальною була видавнича комісія, першим головою якої став Орест Питляр, а членами редколегії виступали знані активісти лемківської спільноти на чужині Іван Гвозда, Катерина Мицьо, Меланія Чайківська-Куделя та Михайло Черешньовський. У цьому складі керівництво журналом здійснювалося до середини 1980-х років, коли йому на зміну прийшла молодша генерація лемків. Від 1984 р. керівництво редколегією «Лемківщини» перейшло до Миколи Дупляка. В плані генези лемкознавчої періодики, аналізований журнал став продовженням газети «Лемківські вісті». Відзначимо, що така трансформація газети в журнал була свідченням інституційної зрілості діаспорного лемкознавства, його переходу на більш високий – академічний рівень.

Ключова ідейна засада журналу була винесена як гасло вже на звороті титулу першого його числа: «Наша ціль: об'єднання українських етнографічних земель у вільній Українській державі». Деталізація завдань та цілей нового видання були наведені у зверненні редакційної колегії. Зокрема, у ньому наголошувалося на потребі об'єднання розпорошених емігрантськими осередками представників лемківської інтелігенції, котрі повинні постати як єдина організована сила для подолання численних викликів, що їх історична доля призначила русинам. Серед головних завдань було визначено боротьбу «з ворожими польськими і москвофільськими облудними ідеями» – себто намаганнями ворогів українства використати лемків для розколу єдності українського народу в його етнографічних межах розселення та багатоманітній єдності регіональних ідентичностей [21, с. 1]. Звідси головним завданням видання проголошувалося «закріплювати серед свого членства соборницький спосіб думання і любов до України, заохочувати їх до участі в інших загальноукраїнських організаціях, щоб в той спосіб охоронити їх від впливу москвофільства старого чи нового випуску» [21, с. 1].

Іншою важливою метою видавці журналу вважали контрпропаганду як необхідну реакцію на ідейні диверсії з боку польських політиків різних партійних кольорів, що об'єдналися у своєму пориві «защиплювати почуття меншовартости серед української молоді і підсичувати традиційну польську погорду і ненависть до всього що українське» [21, с. 2]. Заохочуючи лемків фінансово підтримати нове видання, редактори висловили кредо нового часопису: «З нашого журналу немов із вершка Лемківського Бескиду відкриються перед Вами, Дорогі Читачі, мало Вам ще знані шляхи історичного минулого Лемківщини і її змагання до єдності з Україною. Ви запізнаєтесь з визначними людьми Лемківщини – тими відданими орачами твердої народної ниви – що промощували нам шлях до освіти і національної свідомості. Ви зустрінете також тих, що жертвою своєї молодості і життя хотіли здобути нам волю. Ви довідаєтесь про села, на місці яких тепер ліс росте, про церкву з якої вже сліду немає, віднайдете вірша, пісню чи казку, яку може ніколи не знали і не чули, або давно призабули» [21, с. 2].

Реалізації щойно згаданих завдань та цілей сприяла добре продумана структурна архітектоніка «Лемківщини». При цьому відзначимо, що рубрикація журналу стала предметом багатолітнього творчого пошуку для його редакторів, що у щільному спілкуванні зі своїм читачем осмислювали оптимальну логіку розташування матеріалу. Якщо перші числа ще не мали чіткої змістової рубрикації, то надалі, – завдячуючи доброзичливим порадам передплатників, – усталилися такі постійні рубрики: «Культура і мистецтво», «Народні традиції», «Спогади», «З життя організації», «Бюлетень Світової федерації українських лемківських об'єднань». Самостійне смислове навантаження несло художнє оформлення часопису, особливо його обкладинка, на якій завжди експонувалися важливі для кожного лемка візуальні образи: краєвиди рідної землі, світлини церков і культурних інституцій, врешті, іконографія заслужених діячів лемківського руху. Слід відзначити також і добре продуманий колпортаж нового видання – в короткому часі воно, крім американського континенту, стало поширюватися і в країнах Європи, втім і – нелегальним шляхом – потрапляло до країн соцтабору та, зрозуміло, України. Свідченням цього стала окрема неперіодична рубрика «Нас читають в Україні», де наводилися листи українських лемків з їхніми враженнями про новий часопис.

Популяризації видання – тепер уже не тільки в середовищі українських емігрантів, але й серед широких кіл читацької аудиторії в країнах Західної Європи та американського континенту – сприяло впровадження від другого числа 1980 р. англomовного змісту видання. Про влучність такого маркетингового рішення свідчить поява від другого числа 1981 р. рубрики «Англomовна кореспонденція», в якій своїми враженнями про прочитане могли ділитися земляки, котрі призабули рідну мову, давно залишивши батьківські оселі, чи іноземні приятелі русинів.

Серед проблематики, котра була представлена у журналі, в першу чергу вкажемо на виразне домінування історичних нарисів, присвячених найбільш вагомим аспектам минулого лемківського субетносу. Ці нариси, створені авторитетними знавцями проблематики, повинні були інформувати читача про історію та культуру своєї малої батьківщини, виховуючи в читацькому середовищі, з одного боку, розуміння унікальності своєї субкультури, з іншого – єдності історичної долі лемків з усім українським народом. Назвемо тут найбільш резонансні статті Катерини Мицьо [36–38], Марії Остромири [47], Михайла Брика-Дев'ятницького [8], Ореста Питляра [51–55], Івана Радя [57], Гарасима Лемка [26], Павла Лопати [30–33], Юлії Саноцької [59], Василя Бородача [7]. Особливо багато у згаданих матеріалах ішлося про найбільші трагедії лемківського світу – руйнування поляками самотньої матеріальної культури у міжвоєнний час, нерівну визвольну боротьбу з ворогом у роки Другої світової війни та повоєнні депортаційні акції, що мали всі ознаки етноциду.

Багато також на сторінках «Лемківщини» бачимо краєзнавчих матеріалів, котрі були покликані втримати в українських емігрантів живий зв'язок з їх малою батьківщиною. Згодом ці дописи трансформувалися в окрему рубрику «З Лемківщини і про Лемківщину». Особливо цікавими слід визнати історичні нариси про села Вільку [61], Сянік [65], Лісько [29], Мушина [6], Нове село [43], Пантна [5] та ін. Популярність таких нарисів у читацькому середовищі покликала до життя рубрику «Матеріали до історії Лемківщини». При цьому особливої популярності серед читачів набули краєзнавчі нариси Ірини Богун, об'єднані в цикл «З мандрівки по західній Лемківщині».

Не менше уваги в журналі було відведено популяризації життя та діяльності видатних діячів лемківського руху. Зі сторінок «Лемківщини» постають талановито виконані біографічні нариси про геніального художника Никифора Дровняка [35; 49], отця мітрата Василя Гриника [19], громадського діяча Петра Щербу [62], мистецтвознавця професора Дам'яна Гонякевича [48], журналіста Юліана Тарановича-Бескида [9], письменника Івана Филипчака [20], маляра-іконописця Лева Геца [33], мистця Василя Шалайди [31], різьбяр Івана Стефаняка [32] та багатьох інших видатних популяризаторів лемківської історії та культури.

Особистий досвід життя і діяльності тогочасних діячів українства відкривався завдяки поширеній редакторами видання традиції публікації мемуарних і щоденникових матеріалів, а також і численних інтерв'ю з тогочасними лідерами діаспорного українства. Згадаємо тут для прикладу спогади Михайла Черешньовського [66], Іванни Савицької [58], Володимира Ольговича [44], Наталії Леонтович-Башук [27], Омеляна Мазурика [45], Івана Корнафеля [23], Олекси Галущака [12], Богдана Морохівського [42] та Ярослави Філь-Марти [68].

Багато уваги редактори видання також відводили життєпису тих українських культурних діячів, котрим поталанило вирватися з іншого боку «залізної завіси». Наприклад, вже у першому числі бачимо привітання Валентину Морозу з нагоди «звільнення з російської каторги» [11]. У короткому часі він став активним діячем діаспорного українства та лемківського життя на чужині.

Натомість справжньою біллю пронизана інформація про нові затримання дисидентів лемківського походження у Радянському Союзі. Особливо голосною стала кампанія інформування світової громадськості про гвалтовний арешт і заслання Миколи Горбаля – за походженням лемка [3]. Справі звільнення його з радянського полону було присвячено низку вечорів і зустрічей, на яких були запрошені представники урядів країн, в котрих на еміграції проживали лемки [46].

Поряд зі знаними діячами лемківського культурного життя багато уваги на шпальтах «Лемківщини» відведено культовим постатям української культури загальнонаціонального масштабу. При цьому особливо багато матеріалів стосувалося

популяризації творчого генію Тараса Шевченка [4; 67], Івана Франка [24] та Богдана-Ігоря Антонича [25; 54]. Голосним відгомонам на сторінках журналу відбився вісімдесятилітній ювілей Б.-І. Антонича, котрий припав на 1989 р. [22; 34]. При цьому, що цікаво, автори згаданих нарисів намагалися простежити ставлення героїв своїх розвідок до культурного світу Лемківщини, або навіть відслідкувати їхнє походження з лемківського коріння.

Орієнтація редакторів «Лемківщини» на найширше коло читачів проглядалася у прискіпливій увазі до літературної складової часопису. На його шпальтах, поряд із загальноновизнаними класиками нашої літератури (Леся Українка, Тарас Шевченко, Іван Франко, Богдан Лепкий, Василь Симоненко), уперше були опубліковані твори таких знаних майстрів українського художнього слова як Валентин Мороз [39–41], Богдан-Ігор Антонич [1–2], Євген Сверстюк [60], Леонід Полтава [56], Антон Верба [10], Іван Головач [18] та Єжи Герасимович [17]. Політичні зміни в радянській державі, починаючи з другої половини 1980-х років, мали наслідком появу на сторінках часопису текстів зірок української літератури другої половини ХХ ст. – Ліни Костенко, Івана Драча, Василя Стуса, Володимира Барни, Ігоря Калинця.

З огляду на важливі комунікативні завдання, значним у «Лемківщині» був також блок інформаційних матеріалів. На сторінках видання, поряд із ознайомленням читача з новинками лемківського руху, нерідко уперше серед українських видань були опубліковані офіційні матеріали, котрі висвітлювали діяльність чоловічих українських діаспорних установ та організацій. Згаданій проблематиці було відведено рубрики «З життя організацій» та «З товариської хроніки».

Найбільше місця в інформаційних рубриках, звісно, було відведено обороні культурних і громадських прав лемків на території їх компактного проживання. Такі матеріали друкувалися в рубриці «Хроніка Лемківщини й Посяння», поділеній на дві промовисто названі підрубрики – «На рідній землі» та «На чужині». При цьому особлива увага редколегії була прикута до становища земляків на території Польщі, котра й надалі, попри зміну політичного кольору, займалася примусовою асиміляцією русинського субетносу. На сторінках журналу бачимо інформаційні звернення Івана Гвозди [13–16], публіцистичні нариси Валентина Мороза [40] та Василя Пасічняка [50], аналітичні доповіді Ореста Питляра [51–55] та ін. Разом із тим, з великою прихильністю автори журналу ставилися до польського опозиційного руху «Солідарність», лідери якого одностайно засуджували державну депортаційну й асиміляційну політику, закликаючи комуністичну владу до відновлення гуманітарних прав української меншості [28].

Оперативній комунікації редакційної колегії зі своїм читачем сприяли рубрики «З листів до редакції» та «Листування». Вони містили як епістолярні роздуми читачів видання з приводу опублікованих на його шпальтах різнопланових матеріалів, так і численні прохання-звернення лемків з усього світу про допомогу чи поради у численних клопотах щоденного життя, що їх спіткали.

Таким чином, здійснений аналіз дозволяє переконливо твердити, що «Лемківщина» стала авторитетною медійною трибуною тієї частини діаспорного українства, котре було представлене переселенцями з Надсяння. Виконуючи важливі просвітні й інформаційні функції, це видання трансливало своїм читачам пам'ять про втрачену батьківщину, разом із тим наголошуючи на її органічній єдності з усіма українськими етнічними землями. Поряд із цим, журнал став свідченням виходу діаспорного лемкознавства на академічний рівень вивчення цієї етнічної спільноти, адже його редактори значну увагу приділяли картографічним, джерельним та аналітичним матеріалам, котрі сформували необхідне підґрунтя для всебічного осмислення лемківського феномену у всіх його проявах – матеріальному, духовному та цивілізаційному. Цей вагомий інституційний статус «Лемківщини» став ключовим аргументом для перенесення видання до материкової України після здобуття нею незалежності.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Антонич Б.-І. Батьківщина. Теслів син / Богдан-Ігор Антонич // Лемківщина. – 1979. – Ч. 1. – С. 13.
2. Антонич Б.-І. Зелена елегія / Богдан-Ігор Антонич // Лемківщина. – 1979. – Ч. 2. – С. 5.
3. Арештовано Миколу Горбала // Лемківщина. – 1979. – Ч. 3. – С. 14.
4. Барський В. Тарас Шевченко – емігрант / Володимир Барський // Лемківщина. – 1980. – Ч. 2. – С. 4–6.
5. Богун І. З мандрівки по західній Лемківщині / Ірина Богун // Лемківщина. – 1980. – Ч. 4. – С. 19–20.
6. Богун І. Лемківське село Мушина / Ірина Богун // Лемківщина. – 1979. – Ч. 3. – С. 7–8.
7. Бородач В. Мартирологія українського Закерзоння / Володимир Бородач // Лемківщина. – 1985. – Ч. 4. – С. 12–13.
8. Брик-Дев'ятницький М. Захована правда про Лемківщину / Михайло Брик-Дев'ятницький // Лемківщина. – 1979. – Ч. 2. – С. 12–13.
9. Василів В. Безсмертний Юліян Таранович-Бескид / Володимир Василів // Лемківщина. – 1981. – Ч. 2. – С. 12–13.
10. Верба А. Лемківські оповідання / Антон Верба // Лемківщина. – 1979. – Ч. 2. – С. 10–11.
11. Вітасмо В. Мороза // Лемківщина. – 1979. – Ч. 1. – С. 3.
12. Галушак О. Спомин про минуле в Лемківщині / Олекса Галушак // Лемківщина. – 1982. – Ч. 2. – С. 12–13.
13. Гвозда І. Дивні статті / Іван Гвозда // Лемківщина. – 1981. – Ч. 2. – С. 1–2.
14. Гвозда І. Національні меншини Польщі / Іван Гвозда // Лемківщина. – 1979. – Ч. 3. – С. 3–4.
15. Гвозда І. Права національних меншин – питання прав української національної меншини в Польщі / Іван Гвозда // Лемківщина. – 1979. – Ч. 2. – С. 1–2.
16. Гвозда І. Сучасна ситуація лемків Польщі на тлі деяких історичних прикладів / Іван Гвозда // Лемківщина. – 1982. – Ч. 4. – С. 1–5.
17. Герасимович Є. Лемківська елегія / Євген Герасимович // Лемківщина. – 1985. – Ч. 2. – С. 22–25.
18. Головчак І. Осіння калина / Іван Головчак // Лемківщина. – 1979. – Ч. 3. – С. 2–3.
19. Гоцький В. Перемишль у жалобі – о. мітрат Василь Гриник / Василь Гоцький // Лемківщина. – 1979. – Ч. 3. – С. 17–21.
20. Дибко І. Іван Филичак і його літературна творчість / Іван Дибко // Лемківщина. – 1981. – Ч. 3. – С. 4–6.
21. Дорогі земляки, широка українська громадо! // Лемківщина. – 1979. – Ч. 1. – С. 1–2.
22. Кікта В. 80-ліття народження Антонича / Василь Кікта // Лемківщина. – 1989. – Ч. 4. – С. 1.
23. Корнафель І. Спомин підпільника / Іван Корнафель // Лемківщина. – 1981. – Ч. 3. – С. 14–16.
24. Красовський І. Іван Франко – лемківського роду? / Іван Красовський // Лемківщина. – 1980. – Ч. 1. – С. 7.
25. Кудлик М. Богдан-Ігор Антонич у спогадах сучасників / Микола Кудлик // Лемківщина. – 1988. – Ч. 1. – С. 15–16.
26. Лемко Г. Концтабір у Яворжні / Григорій Лемко // Лемківщина. – 1981. – Ч. 2. – С. 7–9.
27. Леонтович-Башук Н. Розповідь старенької лемкині / Наталя Леонтович-Башук // Лемківщина. – 1980. – Ч. 2. – С. 14.
28. Лико І. «Лемкове» / Іван Лико // Лемківщина. – 1982. – Ч. 1. – С. 3–5.
29. Лісько – столиця Бескидів Лемківщину // Лемківщина. – 1979. – Ч. 2. – С. 20.
30. Лопата П. Лемківська Голгота / Павло Лопата // Лемківщина. – 1982. – Ч. 2. – С. 5–7.
31. Лопата П. Лемківський мистець над Чорним морем. Василь Шалайда – 1922–1978 / Павло Лопата // Лемківщина. – 1984. – Ч. 1. – С. 21.

32. Лопата П. Лемківський різьбяр Іван Стефаняк / Павло Лопата // Лемківщина. – 1986. – Ч. 1. – С. 4–6.
33. Лопата П. У десяту річницю смерті Лева Геца / Павло Лопата // Лемківщина. – 1982. – Ч. 1. – С. 6–7.
34. Лучук В. Велик День Антонича / Василь Лучук // Лемківщина. – 1989. – Ч. 4. – С. 1.
35. Михайлів О. Никифор з Криниці / Олекса Михайлів // Лемківщина. – 1980. – Ч. 2. – С. 9–10.
36. Мицьо К. До джерел шовінізму / Катерина Мицьо // Лемківщина. – 1979. – Ч. 2. – С. 7–8.
37. Мицьо К. Лемківщина в роках 1918–1919 / Катерина Мицьо // Лемківщина. – 1979. – Ч. 1. – С. 4–5.
38. Мицьо М. Розповідь піонера / Катерина Мицьо // Лемківщина. – 1980. – Ч. 2. – С. 6–7.
39. Мороз В. Гостинець / Валентин Мороз // Лемківщина. – 1979. – Ч. 1. – С. 3.
40. Мороз В. Місце Лемківщини в українському світі / Валентин Мороз // Лемківщина. – 1980. – Ч. 4. – С. 1–3.
41. Мороз В. Україна / Валентин Мороз // Лемківщина. – 1979. – Ч. 1. – С. 13.
42. Морохівський Б. Ще один спогад з Лемківщини / Богдан Морохівський // Лемківщина. – 1985. – Ч. 4. – С. 15–16.
43. Нове село // Лемківщина. – 1980. – Ч. 4. – С. 21.
44. Ольгович О. Незаписані записки / Олег Ольгович // Лемківщина. – 1980. – Ч. 2. – С. 10–11.
45. Омелян Мазурик про себе // Лемківщина. – 1981. – Ч. 2. – С. 4–5.
46. Орп. Вечір Миколая Горбала // Лемківщина. – 1981. – Ч. 2. – С. 18.
47. Остромира М. Лемківщина в огні (уривки) / Марія Остромира // Лемківщина. – 1979. – Ч. 1. – С. 17–19.
48. Пам'яті видатного сина Лемківщини // Лемківщина. – 1980. – Ч. 2. – С. 19.
49. Пасіка В. Никифор і його біль / Василь Пасіка // Лемківщина. – 1984. – Ч. 4. – С. 19–21.
50. Пасічняк В. Лемківщина – західний бастион України / Володимир Пасічняк // Лемківщина. – 1982. – Ч. 3. – С. 1–2.
51. Питляр О. Безсмертний Заглоба / Орест Питляр // Лемківщина. – 1980. – Ч. 2. – С. 1–3.
52. Питляр О. Лемківщина – і майбутнє / Орест Питляр // Лемківщина. – 1981. – Ч. 4. – С. 3–4.
53. Питляр О. Невже загибель Лемківщини? / Орест Питляр // Лемківщина. – 1979. – Ч. 3. – С. 1–2.
54. Питляр О. Поет Лемківщини (Богдан Ігор Антонич) / Орест Питляр // Лемківщина. – 1979. – Ч. 2. – С. 4–5.
55. Питляр О. Поклін Тарасові / Орест Питляр // Лемківщина. – 1983. – Ч. 3. – С. 1.
56. Полтава Л. Лемківщина / Леонід Полтава // Лемківщина. – 1979. – Ч. 2. – С. 1.
57. Радь І. Історія двох родин / Іван Радь // Лемківщина. – 1980. – Ч. 4. – С. 6.
58. Савицька І. Як забілюють сади... (Із нарису-спогаду «Босоніж на лемківських стежках») / Інна Савицька // Лемківщина. – 1980. – Ч. 2. – С. 3–4.
59. Саноцька Ю. Остання спільна молитва / Юлія Саноцька // Лемківщина. – 1982. – Ч. 2. – С. 4.
60. Сверстюк Є. Матері страдниці / Євген Сверстюк // Лемківщина. – 1979. – Ч. 1. – С. 13.
61. Селу Вілька – 400 років // Лемківщина. – 1979. – Ч. 2. – С. 2.
62. Скомський В. Посмертна згадка – сл. п. Петро Щерба / Василь Скомський // Лемківщина. – 1979. – Ч. 3. – С. 25–26.
63. «Солідарносць» в обороні лемків // Лемківщина. – 1981. – Ч. 4. – С. 9.
64. Спомин про Пантну // Лемківщина. – 1981. – Ч. 2. – С. 24–25.
65. Сянік – старокняжа столиця Лемківщини Лемківщину // Лемківщина. – 1979. – Ч. 2. – С. 20.

66. Такий був початок – М. Черешньовський розповідає // Лемківщина. – 1979. – Ч. 1. – С. 10–12.
67. У. Л. Тарас Шевченко – маляр // Лемківщина. – 1979. – Ч. 1. – С. 6–9.
68. Філь-Марта Я. Мої спомини з Лемківщини / Ярослава Філь-Марта // Лемківщина. – 1987. – Ч. 4. – С. 4–6.

REFERENCES

1. Antonych B. Batkivshhyna. Tesliv syn // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 1. – S. 13.
2. Antonych B.-I. Zelena elegiya // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 2. – S. 5.
3. Areshtovano Mykolu Gorbalya // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 3. – S. 14.
4. Barskyj V. Taras Shevchenko – emigrant // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 2. – S. 4–6.
5. Bogun I. Z mandrivky po zaxidnij Lemkivshhyni // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 4. – S. 19–20.
6. Bogun I. Lemkivske selo Mushyna // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 3. – S. 7–8.
7. Borodach V. Martyrologiya ukrajynskogo Zakerzonnya // Lemkivshhyna. – 1985. – Ch. 4. – S. 12–13.
8. Bryk-Devyatnyczkyj M. Zaxovana pravda pro Lemkivshhynu // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 2. – S. 12–13.
9. Vasylyv V. Bezsmertnyj Yulijan Taranovych-Beskyd // Lemkivshhyna. – 1981. – Ch. 2. – S. 12–13.
10. Verba A. Lemkivski opovidannya // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 2. – S. 10–11.
11. Vitayemo V. Moroza // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 1. – S. 3.
12. Galushhak O. Spomyn pro mynule v Lemkivshhyni // Lemkivshhyna. – 1982. – Ch. 2. – S. 12–13.
13. Gvozda I. Dyvni statti // Lemkivshhyna. – 1981. – Ch. 2. – S. 1–2.
14. Gvozda I. Nacionalni menshyny Polshhi // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 3. – S. 3–4.
15. Gvozda I. Prava nacionalnyx menshyn – pytannya prav ukrajynskoyi nacionalnoyi menshyny v Polshhi // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 2. – S. 1–2.
16. Gvozda I. Suchasna sytuaciya lemkiw Polshhi na tli deyakyx istorychnyx prykladiv // Lemkivshhyna. – 1982. – Ch. 4. – S. 1–5.
17. Gerasymovych Ye. Lemkivska elegiya // Lemkivshhyna. – 1985. – Ch. 2. – S. 22–25.
18. Golovchak I. Osynnya kalyna // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 3. – S. 2–3.
19. Goczkyj V. Peremysl u zhalobi – o. mitrat Vasyly Grynyk // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 3. – S. 17–21.
20. Dybko I. Ivan Fylychak i jogo literaturna tvorchist // Lemkivshhyna. – 1981. – Ch. 3. – S. 4–6.
21. Dorogi zemlyaky, shyroka ukrajynska gromado! // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 1. – S. 1–2.
22. Kikta V. 80-littya narodzhennya Antonycha // Lemkivshhyna. – 1989. – Ch. 4. – S. 1.
23. Kornafel I. Spomyn pidpilnyka // Lemkivshhyna. – 1981. – Ch. 3. – S. 14–16.
24. Krasovskyj I. Ivan Franko – lemkiwskogo rodu? // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 1. – S. 7.
25. Kudlyk M. Bogdan-Igor Antonych u spogadax suchasnykiv // Lemkivshhyna. – 1988. – Ch. 1. – S. 15–16.
26. Lemko G. Koncztabir u Yavorzhni // Lemkivshhyna. – 1981. – Ch. 2. – S. 7–9.
27. Leontovych-Bashuk N. Rozpovid starenkoyi lemkyni // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 2. – S. 14.
28. Lyko I. «Lemkovye» // Lemkivshhyna. – 1982. – Ch. 1. – S. 3–5.
29. Lisko – stolyca Beskydiv Lemkivshhynu // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 2. – S. 20.
30. Lopata P. Lemkivska Golgota // Lemkivshhyna. – 1982. – Ch. 2. – S. 5–7.
31. Lopata P. Lemkivskij mystecz nad Chornym morem. Vasyly Shalajda – 1922–1978 // Lemkivshhyna. – 1984. – Ch. 1. – S. 21.
32. Lopata P. Lemkivskij rizbyar Ivan Stefanyak // Lemkivshhyna. – 1986. – Ch. 1. – S. 4–6.
33. Lopata P. U desyatu richnycyu smerty Leva Gecza // Lemkivshhyna. – 1982. – Ch. 1. – S. 6–7.
34. Luchuk V. Velyk Den Antonycha // Lemkivshhyna. – 1989. – Ch. 4. – S. 1.
35. Myxajliv O. Nykyfor z Krynyci // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 2. – S. 9–10.

36. Myczo K. Do dzherel shovinizmu // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 2. – S. 7–8.
37. Myczo K. Lemkivshhyna v rokax 1918–1919 // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 1. – S. 4–5.
38. Myczo M. Rozpovid pionera // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 2. – S. 6–7.
39. Moroz V. Gostynecz // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 1. – S. 3.
40. Moroz V. Miscе Lemkivshhyny v ukrajynskomу sviti // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 4. – S. 1–3.
41. Moroz V. Ukrajyna // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 1. – S. 13.
42. Moroxivskij B. Shhe odyн spogad z Lemkivshhyny // Lemkivshhyna. – 1985. – Ch. 4. – S. 15–16.
43. Nove selo // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 4. – S. 21.
44. Olgovych O. Nezapysani zapysky // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 2. – S. 10–11.
45. Omelyan Mazuryk pro sebe // Lemkivshhyna. – 1981. – Ch. 2. – S. 4–5.
46. Orp. Vechir Mykolaya Gorbalya // Lemkivshhyna. – 1981. – Ch. 2. – S. 18.
47. Ostromyra M. Lemkivshhyna v ogni (uryvky) // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 1. – S. 17–19.
48. Pamyati vydatnogo syna Lemkivshhyny // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 2. – S. 19.
49. Pasika V. Nykyfor i jogo bil // Lemkivshhyna. – 1984. – Ch. 4. – S. 19–21.
50. Pasichnyak V. Lemkivshhyna – zaxidnyj bastion Ukrajyny // Lemkivshhyna. – 1982. – Ch. 3. – S. 1–2.
51. Pytlyar O. Bezsmertnyj Zagloba // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 2. – S. 1–3.
52. Pytlyar O. Lemkivshhyna – i majbutnye // Lemkivshhyna. – 1981. – Ch. 4. – S. 3–4.
53. Pytlyar O. Nevzhe zagybel Lemkivshhyny? // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 3. – S. 1–2.
54. Pytlyar O. Poet Lemkivshhyny (Bogdan Igor Antonych) // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 2. – S. 4–5.
55. Pytlyar O. Poklin Tarasovi // Lemkivshhyna. – 1983. – Ch. 3. – S. 1.
56. Poltava L. Lemkivshhyna // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 2. – S. 1.
57. Rad I. Istoriya dvoх rodyn // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 4. – S. 6.
58. Savyczka I. Yak zabiliyut sady... (Iz narysu-spogadu «Bosonizh na lemkiivskyx stezhkax») // Lemkivshhyna. – 1980. – Ch. 2. – S. 3–4.
59. Sanoczka Yu. Ostannya spilna molytva // Lemkivshhyna. – 1982. – Ch. 2. – S. 4.
60. Sverstyuk Ye. Materi stradnyci // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 1. – S. 13.
61. Selu Vilka – 400 rokiv // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 2. – S. 2.
62. Skomskij V. Posmertna zhadka – sl. p. Petro Shherba // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 3. – S. 25–26.
63. «Solidnarnosc» v oboroni lemkiiv // Lemkivshhyna. – 1981. – Ch. 4. – S. 9.
64. Spomyn pro Pantnu // Lemkivshhyna. – 1981. – Ch. 2. – S. 24–25.
65. Syanik – staroknyazha stolycya Lemkivshhyny Lemkivshhynu // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 2. – S. 20.
66. Takyj був pochatok – M. Cheresnovskij rozpovidaye // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 1. – S. 10–12.
67. U. L. Taras Shevchenko – malyar // Lemkivshhyna. – 1979. – Ch. 1. – S. 6–9.
68. Fil-Marta Ya. Moyi spomyny z Lemkivshhyny // Lemkivshhyna. – 1987. – Ch. 4. – S. 4–6.

Наконечный В. Журнал «Лемківщина»: идейные основы, рубрикация, проблематика.

В статье исследован институциональный феномен журнала «Лемківщина» и выяснены идейные основания издания, особенности его рубрикации и содержания. Установлено, что постоянными рубриками журнала были «Культура и искусство», «Народные традиции», «Воспоминания», «Из жизни организации», «Бюллетень Всемирной федерации украинских лемковских объединений». Доказано, что, выполняя важные просветительские и информационные функции, это издание транслировало своим читателям память об утраченной родине, вместе с тем подчеркивая ее органическое единство со всеми украинскими этническими землями. Сделан вывод, что журнал стал свидетельством выхода диаспорного лемковедения на академический уровень изучения этой этнической общности, поскольку его редакция большое внимание уделяла картографическим, источниковедческим и аналитическим материалам, которые сформировали необходимый фундамент для всестороннего осмысления лемковского феномена в его материальном, духовном и цивилизационном проявлениях.

Ключевые слова: «Лемківщина», Орест Питляр, лемковедение, депортации, украинская диаспора, история, культура.

Nakonechnyj V. Journal «Lemkivshchyna»: ideological foundations, rubrics, issues.

The article investigates the institutional phenomenon of the journal «Lemkivshchyna» and reveals the ideological foundations of the edition, especially its categorization and content. It has been found out that the constant constituents of the journal were «Art and Culture», «Folk Traditions», «Memories», «Life organization», «Bulletin of the World Federation of Ukrainian Lemkos' organizations». The article has proved that while performing important instructive and informative functions, this edition broadcasted the memory about the lost home, at the same time emphasizing on its organic unity with all ethnic Ukrainian lands. It has been summed up that the journal was the evidence the upgrade of Diaspora Lemkos studies to the academic level of investigating of the ethnic community, as its editors paid special attention to cartographic, analytical and source materials that formed the necessary basis for a comprehensive understanding of the phenomenon of Lemkos ethnic group in its material, spiritual and civilization representations.

Keywords: «Lemkivshchyna», Orest Pytlyar, Lemkos studies, deportation, Ukrainian diaspora, history, culture.

Одержано 21.09.2016.

УДК 061.2-053.6(477)

Вячеслав Редзюк
(Переяслав-Хмельницький)

**МОЛОДІЖНИЙ РУХ ДЕМОКРАТИЧНОГО
ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВ МОЛОДІ**

Трансформація політичної свідомості, інтелектуальна свобода, інформатизація всіх сфер суспільного життя, вектори на інтеграцію до європейського соціокультурного простору та інші глобальні виклики третього тисячоліття стали фундаментальними компонентами активізації української молоді у системі держбудівництва та ввімкнули активні процеси еволюційного суспільного поступу, що є невід'ємною складовою розвинутого демократичного суспільства. Молодь, як найбільш мобільна та модерна складова соціуму, включається до процесів становлення громадянського суспільства і демократичної держави.

У статті робиться спроба аналізу особливостей функціонування молодіжного руху в Україні. Зокрема, акцентовано увагу на окремих тенденціях діяльності молодіжних організацій, здійснено аналіз взаємодії молоді та влади, окреслено роль молодіжної ініціативи. Діагностовано й охарактеризовано основні проблеми залучення молодіжного потенціалу до основних сфер суспільно-політичного життя, запропоновано механізми їх подолання на сучасному етапі розвитку українського суспільства.

Ключові слова: *молодь, Україна, держава, трансформація, євроінтеграція, демократія.*

Дослідження історії становлення і розвитку молодіжного руху України, як невід'ємного інституту еволюції громадянського суспільства, набуло надзвичайної актуальності сьогодні. Саме молодіжний рух, як результат активізації молодіжної ініціативи, являється однією з форм здійснення контактів всередині громадянського суспільства та держави. Еволюційний розвиток молодіжного руху сприяє стабільному соціокультурному піднесенню народу та кожній окремій особистості, демократизації її прав та свобод. Адже демократія – це фактор поступу суспільства, який абсолютно неможливо нав'язати згори, він укорінюється знизу паралельно зі зростанням інтелектуального рівня суспільства, суспільно-політичної активності громадян, патріотичним вихованням підростаючого покоління, діяльністю громадських організацій і рухів, у тому числі молодіжних.

Молоде покоління, незаангажоване в рудиментних ідеологіях та системах мислення, лишається двигуном будь-якої демократії та прогресивного розвитку. Ці